

Politični pregled.

Politični položaj se v naši preljudi Avstriji pač z vsakim dnevom spreminja, tako da je vsako prorokovanje že v naprej neumnost. V drugih državah vedo razumni politiki vendar že mesece naprej, kako približno se bode ta ali ona politična zadeva rešila. Pri nas pa je vse edino od slučajja odvisno. Najmodrejši politik se bode jutri za ušesmi praskal, ker so dejstva vse njegovo pričakovanje nakup vrgla. Pri nas smo navajeni, da dobimo vsak mesec druge ministre in da ima vsak teh enodnevnim muham podobnih ministrov drug program, druge cilje ter druga sredstva za uresničenje teh ciljev. Tako smo torej tudi danes v pravi zagonetki. Na eni strani vidimo ogrske razmere. Tam je vlada in njen ponižni hlapec grof Tisza ednostavno s surovo silo vso opozicijo ob tla treščil. Ni čuda, da je marsikateremu avstrijskih poslancev srce v hlače padlo in da je vsa javnost že naprej vedela, da na Avstrijskem poslaniška zbornica vse vladine zahteve pogoltne. Edino Rusini so delali to pot nekaj neumnosti. Postavili so se na stališče, da je njih zahteva po rusinski visoki šoli najpomembnejša zadeva za celo državo. In pričeli so zopet z obstrukcijo, s katero se je v Avstriji še vsako neumnost naglašalo. Eden rusinskih poslancev je celo tako dolgo govoril, da je prekosil vse dosedanje obstrukcionistične poslane. Doseglo se seveda s tem ni ničesar. Nasprotno, vlada je pričela ednostavno groziti. Te vladine grožnje s pestjo postajajo polagoma malo neprijetne. Saj vendar na Avstrijskem še nismo v deželi absolutizma! Tudi vbolega cesarja vmešava vlada prevečkrat v politične boje. Take zadeve so danes, ko si ljudstvo samo dela postave, le v škodo monarhični misli. Z eno besedo, — vlada je podobna medvedu, ki je hotel svojemu gospodarju muho iz čela pregnati, pa mu je vrgel kamen na glavo ter mu razbil glavo. . . . Do resnih nasprotij seveda v naši državni zbornici ne bode prišlo. Kajti naši ljubi poslanci vedo prav dobro, da jim prinaša vsak dan 20 kronic in svitke kronice so končno boljši argumenti, kakor oni največjega govornika. Vsa naša politična razmotrivanja pridejo torej vedno do enega, malega a važnega vprašanja: Kdaj bode v Avstriji brezplodna, osebna, strankarska in narodnostna politika vzela slovo ter kdaj se bode pričelo s pametnim, resnim delom?!

Država dela dobiček, vedno in povsod, tudi pri novem denarju. Kakor znano, pričelo se je p. kr. izdajati nove 2 kronske kose; izdalo se jih je najpreve le 2½ milijona, ali izdati se jih namerava še 15 milijonov. Napravilo se bode te 2 kronske kose iz starih goldinarjev. Ali pri temu poslabša država denar. Kajti en 2 kronski kos je za 23 gramov lažji od enega goldinarja; tudi ima razmeroma manj finega srebra. Ena kila goldinarjev vsebuje 900 gramov finega srebra, ena kila 2 kronskih kosov pa le 835 gramov. Država napravi pri vsakem 2 kronskem kosu 30 vinarjev dobička. Zaslužila bode torej pri tem novem denarju okroglo 5½ milijonov kron.

Državnih uradnikov, učiteljev in sodnikov imamo na Avstrijskem 66.700 in ti dobivajo plače čez 263 milijonov 970.000 kron. Razni stražni oddelki štejejo 43.246 nastavljenih oseb z 49.830.000 K plače; subalterni uradniki in nastavljeni 28.668 oseb z 49.830.000 K plače. Nadalje stoji v državni službi še po pogodbi 59.159 oseb, ki dobijo čez 6½ milijonov kron plače; 64.000 stalnih delavcev 53 milijonov plače. V železniški službi stoji 175.591 nastavljenih oseb z 279 milijonov plače. Skupaj stoji torej v državni službi okrogli 428.000 oseb, ki dobivajo čez 763 milijonov kron plače. Avstrija se torej v resnici sme imenovati uradniška država.

Vojna preosnova je bila torej v ogrski državni zbornici, nadalje v ogrski magnatski zbornici in končno tudi v vojnem odseku avstrijske državne zbornice sprejeta. Vlada torej lahko reče, da ima vojno preosnovno pod streho. O vojni preosnovi govorimo natančneje na drugem mestu.

Proti podiranju domačih gozdov. V zadnjih letih se je opazovalo, da so gotovi ljudje, zlasti tisti lesni trgovci mnogo starih naših gozdov

nakupili edino s tem namenom, da drevje kolikor mogoče hitro posekajo in zemljo potem zopet za vsako ceno v parcelah ali skupno naprej prodajo. To pa je gospodarska nevarnost! Vsled tega je štajerski namestnik grof Clary und Aldringen predstojništvam vseh političnih oblast vpsal posebna navodila, da se prepreči tako špekulativno izkoriščanje in uničevanje naših prekrasnih domačih gozdov. Pri izdelovanju velikih množit lesa od strani inozemskih firm se tukajšnjim lastnikom gozdov oddajo lesa oteži in se dobiček deželi odtgne. Domačemu prebivalstvu pa se pusti veliko zemlje, iz katere se je posekalo drevje in na katero je treba zopet gozdove saditi. Pa tudi iz stališča gozdne policije ni to postopanje tujcev pravilno. Veliki dobiček, ki ga lesni industrijelci pri hitrem izkoriščanju velikih gozdov dosežejo, zapelje jih mnogokrat, da prezirajo gozdno-postavne določbe. In ravno zato se ljudsko blagostanje v veliko nevarnost spravlja. Ako se velike gorske plošče popolnoma poseka, se novih gozdov ne more tako hitro vstvariti; tako se podira potem zemlja, lavine nastanejo, zemlja se posuši, voda odplove humus, zemlja postane liki puščavi. Dolga leta se ne more s tako zemljo ničesar več storiti. Predstojnikom c. k. političnih oblasti se je zdaj naročilo, da nakup gozdov od strani znanih razkosevalcev posestev, lesnih spekulantov in zlasti inozemskih lesnih firm natančno zasledujejo in postavne določbe z vso strogostjo vpoštevajo. Upati je, da bode oblast svojo dolžnost storila!

Ljubljanski škandal so postali že nekaj navadnega, tako da ima Ljubljana že isto „slavo“ kakor „Škandalicija.“ Deželno gledišče v Ljubljani bilo je svoj čas Nemcem in Slovencem na razpolago. A srbofilski hujskači so toliko časa rogovili, da so si Nemci svoje lastno gledišče zgradili, h kateremu je celo cesar večjo svoto daroval. In takoj potem so pričele težave pri slovenskem teatru. Klerikalci so dobili v deželi vso moč in jo izrabljali, kajti proti kranjskim klerikalcem je grof Tisza pravo nedolžno dete. Zdaj je klerikalni deželni odbor tistim liberalcem, ki so imeli teater doslej v roki, to vodstvo vzela. Liberalci so namreč za vodstvo teatra imenovali pisatelja Etbina Kristan, ki je socialno-demokratski agitator. Klerikalci pa pravijo, da socialni demokrat teatra ne more „npravno“ voditi. Po našem mnenju bi morale veljati pri teatru le umetniške zmožnosti in kar se tiče „npravnosti“, ni bila pri klerikalcih nikdar doma. Ali popi imajo „moralo“ polena in s polenom zbijajo zdaj po gledišču „bele Iblane.“ Cankar je imel torej le prav, da je Slovencem priporočal, na si uresničijo namesto teatra — cirkus. Radovedni pa smo le, kam bode dovedlo kranjsko-klerikalno nasilje!

Kranjsko deželo postavljajo slovenski klerikalci po Štajerskem in Koroškem vedno drugim v vzor. In vendar ni tako „spufane“ in zane-marjene kronovine, kakor je ravno Kranjska! Zdaj je bivši kranjski deželni glavar pl. Šuklje — ki je bil sam strastni klerikalec! — objavil ojstro knjižico, v kateri dokazuje vso zanikernost in brezvestnost teh kranjsko-klerikalnih vodij, ki delajo na troške ljudstva največje dolge in spravljajo deželno gospodarstvo na rob propada. Klerikalci obsojajo torej sami klerikalno gospodarstvo! In taki ljudje naj bi bili drugim deželam v vzor? Res, Štajerci in Korošci lahko globoko zdihnejo: hvala Bogu, da ne živimo na Kranjskem, pa čeprav so razobesili po kranjskih solah sliko — dra. Žlindre . . .

V Galiciji ja stopil dosednji deželni maršal grof Baden v pokoj. Cesar je imenoval za njegovega naslednika Adama grofa Goluchowskij.

Turško-italijanska vojska traja zdaj že precej dolgo in vendar še ni prišlo do odločilnega trenutka. Na vsakdanja častnikarska poročila v tem oziru res ni mnogo dati. Danes poročajo listi, da so Italijani tukaj ali tam dosegli naravnost velikansko zmago. In jutri zopet se poroča, da je bila ta „zmaga“ pravzaprav velikanski poraz. Tako gre naprej! Odločilnega se namreč od nobene strani ni ničesar zgodilo. Italijanska borba v Tripolisu samem postaja vedno bolj smešna, čeprav so se Italijani sami že smeja precej odvdnili. Mislili so pač, da bodejo kar čez noč tripoličansko pokrajino zasedli. Pa ne gre, — „popolo romano“ ni več tako zmogovito, kakor so bili stari Rimljani. Poskus ita-

lijanske mornarice, da bi z naskokom ožine Dardanel Turke prestrašila, se je prav popolnoma izjalovil. Lahki so priplokor svetovni vladarji. Turki pa so edino Dardanele zaprli. In vsa Evropa je priča drnjati, kajti mednarodni kramarji so krat v nevarnosti. Potem so Italijani pričeli razne turške otoke v Egejskem Turki seveda proti temu niso mogli ničesar. Pač pa so vse italijanske podnike škega ozemlja pregnali. Sami lahki udarci pravzaprav sami udarci v vodo. Tako semore iti naprej. Kajti ne samo, da se državi gospodarsko izkrvaviti, je ta vojna dar tudi velika nevarnost za splošni emir. Že zdaj se čuje glasove, da se hoška Rusija v spor vmešati, ker hoče v ribariti in poceni do nove doslej turške priti. To seveda ne more drugim državam past, zlasti tistim ne, katere imajo na interes, obdržati Turčijo kakoršna je. Način so sedanji trenutki jako resni, ne prask, ki si jih pridobita Italija in Tur svoji dolgočasni vojski. A resen je polradi tega, ker se zna vsak hip vneti ogenj, katerega posledice bi bile v vsakem grozovite!

Nemški cesar sešel se bode baje ju seca v finskem morju z ruskim carjem. Vspremljal bode tudi državni kancelar. Vse se prepisuje temu sestanku nekaj pomena.

Ljubezen in patriotizem. Avstralska je predlagala postavu, po kateri bode vsaka mati za novorojenčka 100 K nagrada. Avstraliji se namreč prebivalstvo prapomožuje.

Umiranje na Francoskem je stalna nost za državo in narod. Leta 1911 je Francoskem 742.114 oseb rojenih, umrlo 776.933 oseb. Torej se je francosko preb v preteklem letu za 34.869 oseb zmanjšalo. Dela francoski vladi velike preglavice.

Davek na mačke so vpeljali oteč Halle na Nemškem. Kaj ko bi vpeljali v vek na miši in podgane?

Z najnatančnejšo skrbjo

se
MAGGI JEVE kocke
(gotova goveja juha)
á 5 h
izdeluje, vsled česar uživajo in služijo neomejeno zaupanje gospodinje. V kakovosti so najboljši!
Varstvena znamka zvezda s križcem

Vojna preosnova

Po referatu držav. poslanc. Nagele v Velikovcu.*

Ko se je l. 1868 splošno vojno vpeljalo, določilo se je število rekrutov mož. Že takrat je bilo umevno, da je mož močni armadi teh 95.000 rekrutov in da se bode moralo to število na 100.000 mož zvišati. Takrat je znašalo stanje v miru 290.000 mož in 54.000

Druge države so izpoznale, da bodo bodoča vojska obnem boj za obžave; zato so svojo armado in popolnile in zanjo velikanske žrtve. Pri nas pa smo vedno na istem stanju.

* Ker se ravno sedaj o vojni preosnovi veliko govori in piše, smatramo za potrebno, da tu svoje pojasnimo. Vojna preosnova je danes že neta in bode kmalu potrjena postava. Opomba